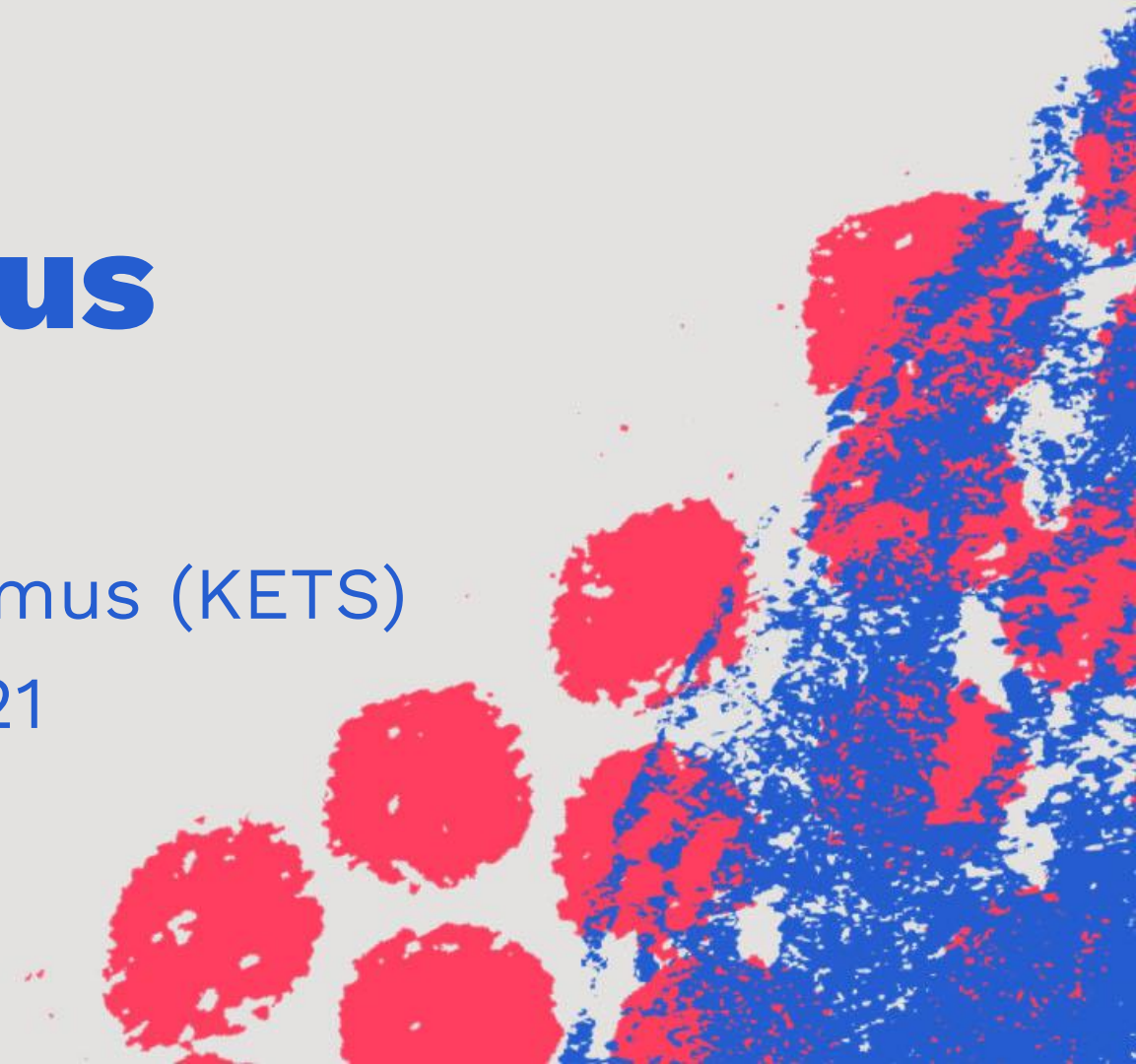

Kuntaliiton ajankohtaiskatsaus

Kunta-alan energiatehokkuussopimus (KETS)

KETS-yhteyshenkilöpäivä 10.11.2021

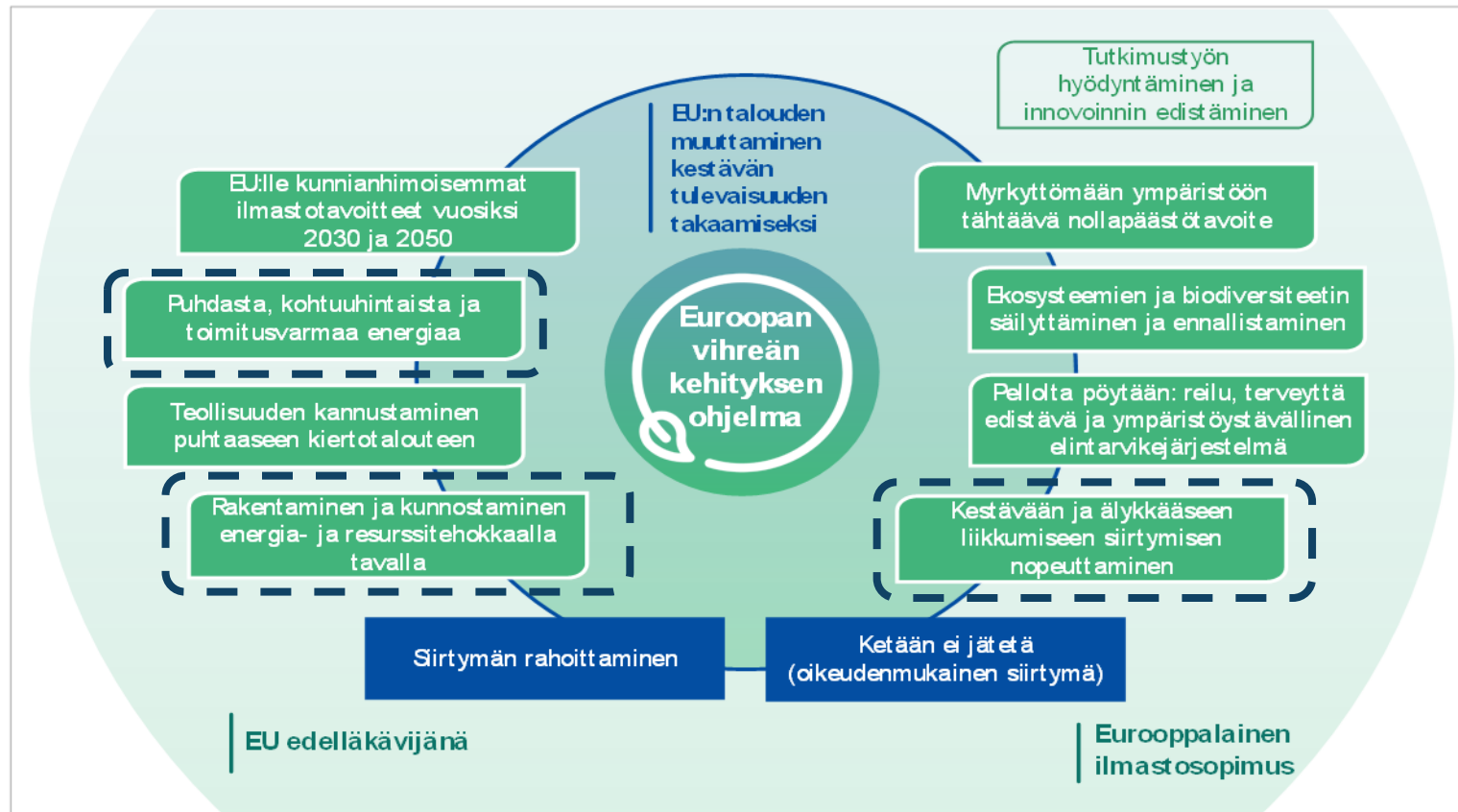
Vesa Peltola

Sisältö

- Ajankohtaista kuntien energia-asioista
- Pakkosaneerausvelvoitteen arvioituja vaikutuksia
- Kuntaliiton energialinjauksia
- Kuntien ilmastotyö
- Yhteenvedo

Vihreän kehityksen ohjelmaan sisältyy 48 eri toimenpidettä eri sektoreilla

EU:n kasvustrategia, jota toteuttamalla EU aikoo:

1. Olla ilmastoneutraali 2050
2. Suojella ihmisiä, eläimiä ja kasveja vähentämällä saasteita
3. Auttaa yrityksiä globaaleiksi johtajiksi puhtaissa tuotteissa ja teknologioissa
4. Auttaa varmistamaan oikeudenmukaisen ja kaikki mukaan ottavan siirtymän

55-valmiuspaketti (Fit-for-55) - sisältö tiivistettynä

HINNOITTELU

- Vahvempi päästö-kauppajärjestelmä, myös ilmailualalla
- Päästökauppajärjestelmän laajentaminen meri- ja tieliikenteeseen sekä rakennuksiin
- Päivitetty energiaverodirektiivi
- Uusi hiilidioksidipäästöjen tullimekanismi

TAVOITTEET

- Päivitetty taakanjakoasetus
- Päivitetty maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloutta koskeva asetus
- Päivitetty uusiutuvaa energiaa koskeva direktiivi
- Päivitetty energia-
tehokkuusdirektiivi

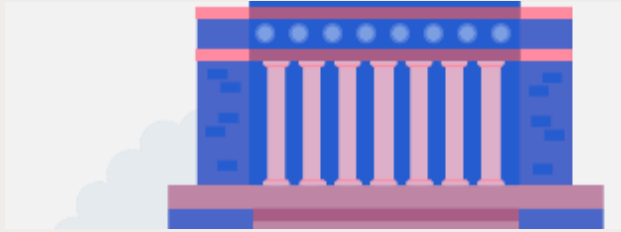
SÄÄNNÖT

- Tiukemmat vaatimukset henkilö- ja pakettiautojen hiilidioksidipäästöille
- Uusi infrastruktuuri vaihtoehtoisille polttoaineille
- ReFuelEU: kestävämmät lentopolttoaineet
- FuelEU: puhtaammat meriliikenteen polttoaineet

Komission työohjelma 2021: Fit-For-55 - vaikutuksia energia- ja ilmastoasioihin

Työohjelman toimenpide (v. 2021)	Energia ja ilmastotyö – vaikutuksia kunta-alalle	Aika
1. Päästökauppajärjestelmän tarkistaminen	Ei liene suoraa vaikutusta kuntiin, välillinen esim. kansallisen liikenneveron kohtalo	Q2
2. Hiilitullimekanismi (ehdotus)	Ei suoraa vaikutusta kuntiin	Q2
3. Taakanjakoasetus	Vaikutuksia voi tulla päästövähennystavoitteiden kautta(?)	Q2
4. RED II –tarkistaminen	Energiantuotanto? Velvoitteet rakennuksille?	Q2
5. Energiatehokkuusdirektiivin tarkistaminen	Kuntien rakennuksille energiasaneerausvelvoite (3%/a)?	Q2
6. LULUCF tarkistaminen	Vaikutukset energiantuotantoon (biomassa)?	Q2
7. Metaanipäästöjen vähentäminen energia-alalla	-	Q2
8. Energiaverodirektiivin tarkistaminen	Turpeen kohtelu (nyt kansallisesti päätettävissä)?	Q2
9. Jakeluinfradirektiivin tarkistaminen	Julkiset lataus- ja tankkauspisteet – velvoitteita?	Q2
10. CO2-asetuksen (HA, PA) tarkistaminen	HA- ja PA-hankinta (autot, kuljetukset): kriteerit	Q2
11. Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EPBD) tarkistaminen	Energiatehokkuuden minimivaatimukset (MEPS)? Deep renovation (vähintään 60 % energiansäästö)? NZEB?	Q4
12. Kaasumarkkinapakettin tarkistaminen	Ei liene suoraa vaikutusta	Q4

Kuntien ilmastotyön liikkumatila on muutoksessa

Lainsäädäntö

- EU Green Deal – EU:n ilmasto- ja energiapaketti (FF55)
- Ilmastolaki
- KAISU & EI-strategia
- Maankäyttö- ja rakennuslaki
- Liikenne12, puhtaat ajoneuvot julkisissa hankinoissa, latauspiste- ja automaatiolaki

Raha

- Kestävä elvytys & EU-elvytys
- Öljystä luopuminen
- Energiatehokkuus
- Joukkoliikenne
- Latausinfra
- Puurakentaminen
- Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen
- Liikkumisen ohjaus
- Budjetti 2022 (fossiiliton liikenne, joukkoliikenne, öljylämmityksestä luopumisen tuki, ilmastosuunnitelmavelvoite kunnille)
- EU:n aluekehitys yms.
- Maankäyttösektorin T&K

Vaikutamme Suomen EU-jaostoissa

Suomen EU-asioiden komitean asettamat sektorikohtaiset valmistelujaostot

- Laajennetussa kokoonpanoissa vaikuttaminen Suomen kantoihin
 - U (lainsäädäntö, budjetti, sopimukset) ja E (muut kuin em.) -kirjelmät, selonteot, tiedonannot ja ilmoitukset
- EU21 Energia ja Euratom, energia-asiantuntija Vesa Peltola
- EU22 Liikenne, liikenneasiantuntija Johanna Vilkuna
- EU23 Ympäristö, johtaja Miira Riipinen

55-valmiuspaketti: viiden järjestön yhteinen kirje (MEPit, AK) 5/2021

1. EU:n tulisi keskittyä EU-laajuisen **päästövähennystavoitteiden** asettamiseen ja jäsenvaltioiden energia- ja ilmastotyön tukemiseen. Sen tulisi jättää **keinojen valinta ja käytännön toteutus jäsenvaltioille**. Lisäksi EU:n rooliin sopii valvoa asetettujen tavoitteiden saavuttamista.
2. **Ohjauskeinojen päällekkäisyyttä** tulisi välttää. **Päästöjen vähentämisen** tulisi olla **ohjaava periaate** yksityiskohtaisten teknisten vaatimusten sijaan. Esimerkiksi kohtuuttomat energiatehokkuusvaatimukset eivät välttämättä johda päästöjen vähennykseen, jos otetaan huomioon rakennusmateriaalien valmistus ja rakentamisvaihe.
3. **Energia- ja ilmastotyötä** tehdään nykyään paljon eri sektoreilla **vapaaehtoisesti**. Tämä kehitys tulisi ottaa huomioon rakennusten energiankäyttöä koskevia ohjauskeinoja mietittäessä.
4. Energia- ja ilmastotyössä on tärkeää **osallistaa jäsenmaiden alueellisen ja paikallisen tason yksityiset ja julkiset toimijat**, jotta varmistetaan myös rakennuksia koskevien toimenpiteiden tehokkuus ja hyväksyttävyys.

KUNTA
LIITTO

RAKLI
Tilaa elämälle

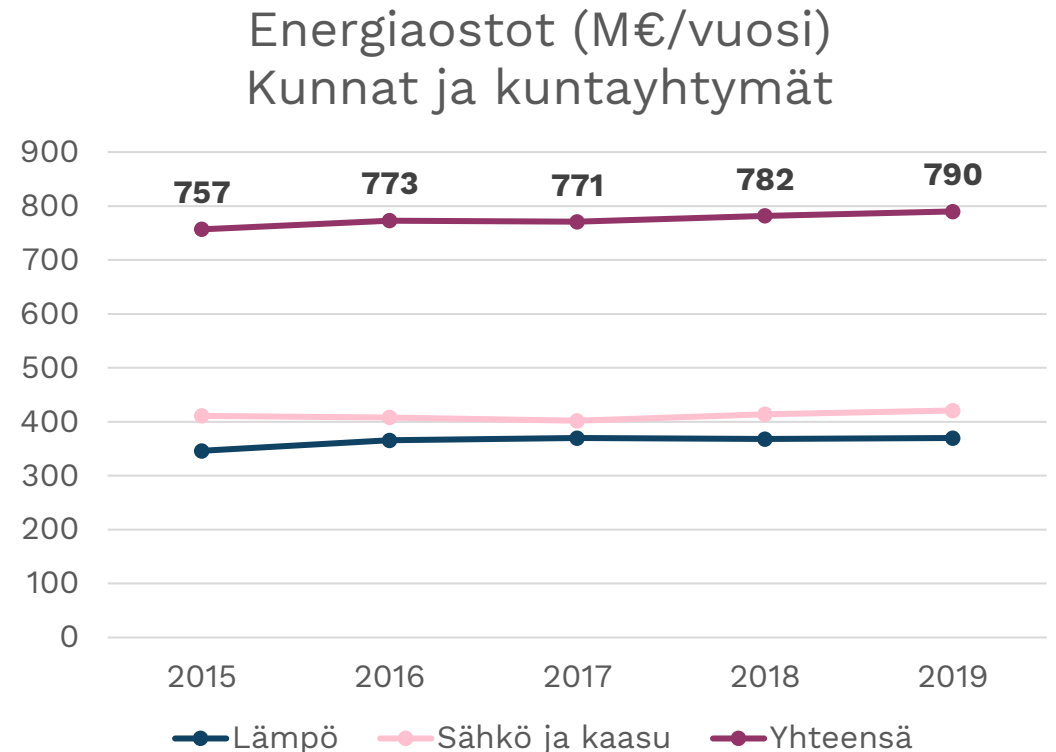
KAUPAN
LIITTO

KIINTEISTÖ
LIITTO

MARA

Kunta-alan energiatehokkuussopimus (KETS) – vapaaehtoisuudella tuloksia

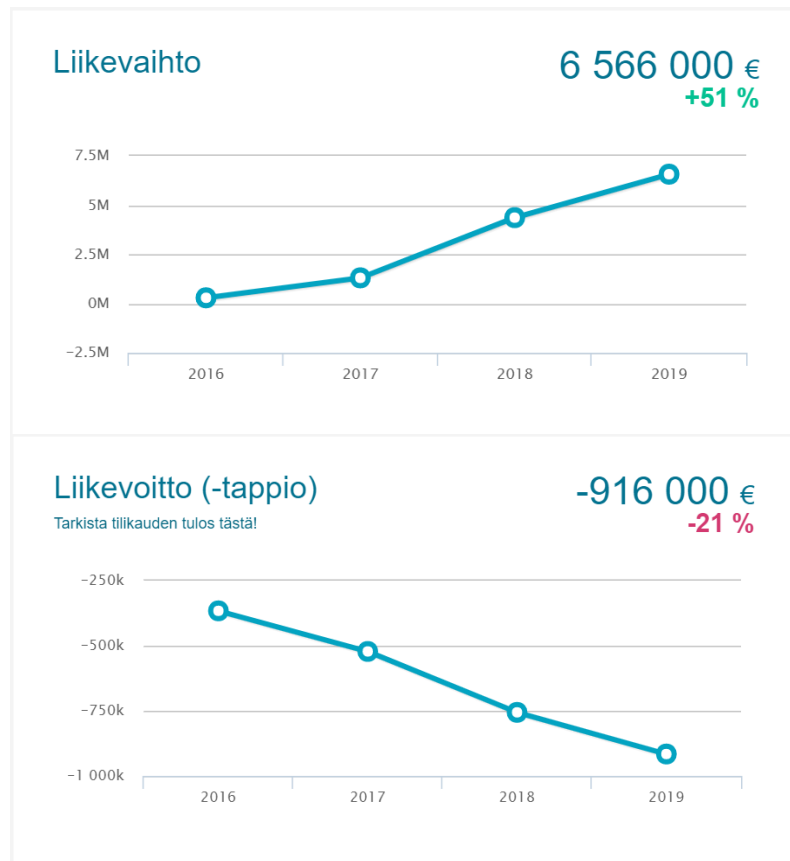
- Kuntien ja kuntayhtymien sähkö-, kaasu- ja lämpöostot n. 800 M€/vuosi
 - V. 2019 menoista (47,1 mrd. €) energian osuus (790 M€) oli n. 1,7 %
 - Jääkö energiatehokkuus jalkoihin kuntapäätäjien agendalla?
- Kuntaliiton KETS-viestit:
 - KETS-onnistuminen välttämätöntä, jotta vapaaehtoisuus voi säilyä
 - Sopimuksen kattavuustavoite saavutettu, mutta vielä voi liittyä
 - KETS-kunnissa tehdään hyvää työtä
 - Toimeenpanovaihe kriittinen!

Sähkönmyynti heikosti kannattavaa

- Sähkönmyynti on ankarasti kilpailtua, minkä vuoksi tulostasoa on aika heikko
- Kuntaomistajille sähkönmyynti ei ole kovin tuottavaa, mutta kokonaisuutena kuntakonsernien tuloksesta 2/3 tulee energiayhtiöistä
 - verkkoliiketoiminta, kaukolämpö
- Sähkönmyynnin kannattavuutta on haettu suuruuden ekonomiasta yhdistämällä energiayhtiöiden sähkönmyyntitoimintoja

Esimerkki: Karhu Voima Oy

Sähkönmyynnin muutoksia 2017-2021

- 2017 Lumme Energia (n. 100 t asiakasta): Suur-Savon Sähkö + Etelä-Savon Energia
 - Suur-Savon sähkö osti Etelä-Savon Energian omistuksen 20 %
- 2019 Loiste Sähkönmyynti kasvoi (Loiste + EnergiaPolar *)
 - * Rovakaira Oy, Napapiirin Energia ja Vesi Oy, Tornionlaakson Sähkön Oy Koillis-Lapin Sähkö Oy, Enontekiön Sähkö Oy ja Pellon Sähkö Oy
- 2019 Väre (250 t asiakasta): Savon Voima, Kuopion Energia, Jyväskylän Energia Lappeenrannan Energia
- 2019 Loiste Sähkönmyynti -> Loiste-konserni, Energiapolar
- 2020 Oomi Energia (400 t asiakasta): Lahti Energia, Oulun Seudun Sähkö, Pori Energia, Vantaan Energia sekä Oulun Sähkönmyynti
- 2021 Fortum ilmoitti selvittävänsä sähkönmyynnistä luopumista
- 2021 Lumme ja Loiste (300 t asiakasta)
- 2021 Lännen Omavoima (65 t asiakasta) Leppäkosken Energia ja Valkeakosken Energia osakkaiksi
 - Lännen Omavoima on Rauman Energia Oy:n ja Vakka-Suomen Voima Oy:n myyntiyhtiö
- 2021 Lumme Energia ostaa Outokummun Energian sähkönmyynnin (3.11.)

Verkkoliiketoiminta varma sijoitus- ja omistuskohde

- Verkkoliiketoiminta on ollut tuottavaa, mutta sähkömarkkinalain muuttuessa ja sallitun tuoton alentuessa myös verkkoliiketoiminnan tulos heikkenee
- Siirtomaksun alentuessa kunnan sähkölasku pienenee, mutta yhtiön osingonmaksukyky alenee
 - **vaikutus kuntatalouteen?**
- Verkkoyhtiöitä myydään lähinnä kunnan talouden heikon tilan takia
 - Esimerkkinä Kymenlaakson Sähkö Oy:n osakekaupat 2017-2021

Verkonhaltijoiden omistus (Lähde: YLE)

Omistaja	kpl	Osuus
Kunta	58	75,3 %
Kunta ja asiakkaat	9	11,7 %
Kunta ja osuuskunta	1	1,3 %
Kansainväliset sijoittajat	4	5,2 %
Osuuskunta	5	6,5 %
YHTEENSÄ	77	100,0 %

Jakeluverkkoyhtiöiden kauppoja

Energiayhtiöt ovat kuntien kultamunia – heikkenevät talousnäkymät ajavat kuntia pohtimaan myyntiä: suursijoittaja varoittaa luopumasta enemmistöstä

Kuntaomisteisten energiayhtiöiden myyntien odotetaan vilkastuvan pitkän hiljaiselon jälkeen. Energiayhtiöiden myynti voi tuoda pitkäkestoista helpotusta kuntien heikentyvälle taloudelle. Asiantuntija uskoo energiayhtiökaupan vilkastuvan syksystä lähtien.

Kuntatalous 30.5. 12:56

Jyväskylä keskeytti suunnitelmat vesi- ja energiayhtiön vähemmistöosuuden myynnistä – herätti huolta veden yksityistämisestä

Poliittisissa keskusteluissa on käynyt ilmi, että myynti ei menisi läpi kaupungin päätöksenteossa.

Yksityistäminen 10.2.2020 Päivitetty 10.2.2020 16:44

PAIKALLISET 16.10.2019 19:57

Askolan kunnanhallitus myy KSOY-osakkeita Loviisan kaupungille liki 900 000 eurolla

Loviisasta tulee kaupan osakkeen erolla Kouvolan

PAIKALLISET 18.3.2021 0:11

Lapinjärven KSOY-osakkeita myydään Loviisaan ja Orimattilaan

Kymenlaakson Sähkö Oy toimii neljän maakunnan alueella. Yhtiön pääkonttori sijaitsee Kouvolan Elimäellä, jonne se siirtyi Loviisasta vuonna 1974. ARTTO HENRIKSSON

Kotka myy miljoonapotin osakkeita - välttyy ajautumasta kriisikunnaksi

19.6.2017 09:48 ENERGIA POLITIIKKA KUNNAT

Energiayhtiön osakkeista luopuminen tuo kaupungille 73 miljoonaa.

Kaukolämpö pääosin kuntaomisteista, kilpailu kiristyy

- Kaukolämmön tulevaisuudesta monenlaisia näkemyksiä
 - polttamalla tuotettu energia vastatuudessa, mutta sitä tarvitaan vielä 2030-luvullakin
 - hyvä perusinfra uusille palveluille (sektori-integraatio, hukkalämpö,...)
 - energiaturpeen, kivihiilen ja maakaasun korvaaminen uusiutuvalla energialla osin vielä ratkaisematta
 - maalämpö tullut kilpailijaksi
- Kaukolämpöyhtiöt 80-90 % kuntien omistamia

Vapo myy Nevelin osakkeet Ardianille

Sijoittajatiedote Tiedote Uutinen, 2.11.2020

Vapo on sopinut kokonaan omistamansa Nevel Oy:n myynnistä yksityiselle ranskalaiselle sijoitusyhtiö Ardianille. Nevel tarjoaa teollisuudelle ja kunnille kehittyneitä infrastruktuuriratkaisuja. Nevel omistaa ja operoi yli 130

energiantuotantokohdetta sekä vastaa yli 40 kaukolämpöverkon toiminnasta Suomessa, Ruotsissa ja Virossa. Vuonna 2019 Nevel myi 1,7 TWh energiaa. Nevelin oikaistu liikevaihto vuonna 2019 oli noin 101 miljoonaa euroa. Nevelin palveluksessa työskentelee noin 130 asiantuntijaa. Nevelin velaton kauppahinta (enterprise value) on noin 656 miljoonaa euroa ja se maksetaan käteisenä kaupan vahvistamisen jälkeen.

PAIKALLISET 30.6.2020 16:41

Porvoon Energia vetäytyy Loviisasta - myy kaukolämpöliiketoiminnan CapManille

Arkistokuva Loviisan hakelämpövoimalan vihkäisistä tasan neljä vuotta sitten. ARKISTO/JUHA PERÄMÄKI

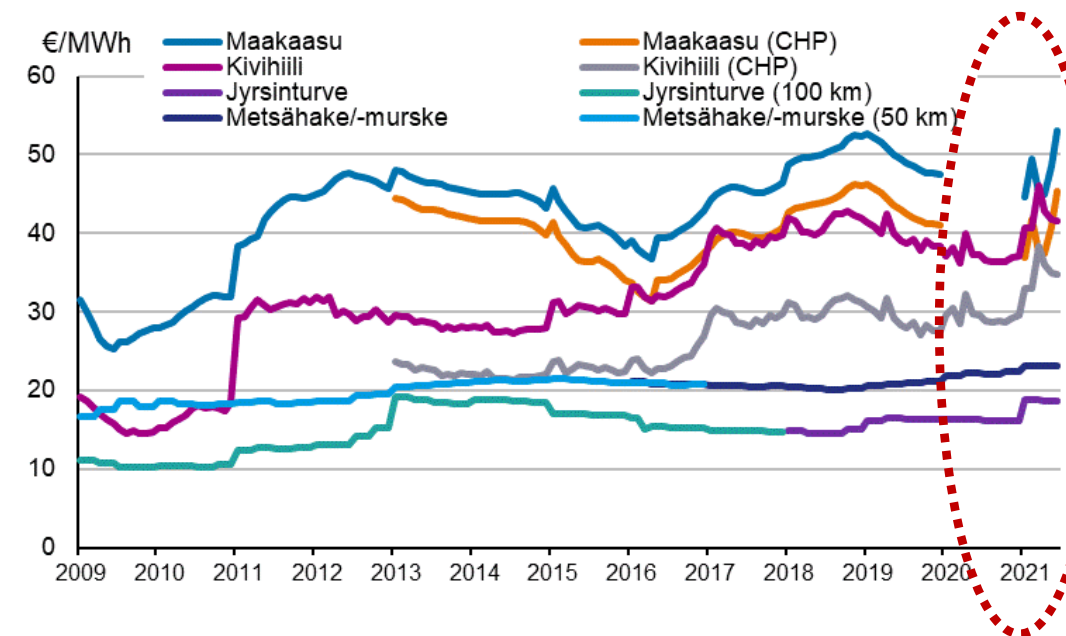
Savon Voima teki jättikaupat – ostaa Fortumilta Joensuun kaukolämpötoiminnan ja sähköntuotannon 530 miljoonalla eurolla

Savon Voimasta kasvaa kaupan myötä Suomen kahdeksanneksi suurin kaukolämmön toimittaja.

Kaukolämpö 20.12.2019 Päivitetty 20.12.2019 16:09

Energiaturpeen käyttö vähenee

- Energiaturpeen käyttö on vähentynyt viime vuosina etenkin yli 20 MW laitoksissa
 - energiavero (5,7 €/MWh) + päästön hinta (4.11.2021: 59,81 €/CO₂-tonni)
→ hinta n. 28 €/MWh + tuotantokustannus (vrt. metsähake: yht. ~23 €/MWh)
- Energiaturpeen nopea alasajo tuo kuntiin arviolta 30 M€ verotulomenetykset
 - Liitännäisvaikutukset (muu turpeen käyttö)
- Kuntaomisteisten energiayhtiöiden lisäinvestointeihin ehkä saatavissa JTF-tukea
 - ”julkisomisteinen” = kunnan omistusosuus vähintään 50 %(?)

Muuta ajankohtaista (1/3)

Koronasta ei merkittäviä ongelmia kuntien energiayhtiössä

- Sähkøyhtiöissä varautuminen on arkipäivää, mutta kaukolämpöyhtiöissä tilanne vaihtelee mm. yhtiön koon mukaan
 - Etätyö, vierailujen peruminen ym.
 - Kausihuollot riskinä (ulkomainen työvoima, varaosat)
- KL: Varautumissuunnitelman tekemisestä viestitty pienille lämpöyhtiöille, lisäksi HVK:n kanssa menossa aktivointiprojekti

Muuta ajankohtaista (2/3)

Lainsäädäntö- ja kehityshankkeita ym. 2021

- Lainsäädäntöä: sähkömarkkinalaki, RED II -luvitukset, puhtaat ajoneuvot,
- Energia- ja ilmastostrategia, KAISU
- KL mukana: kaukolämmön päästölaskuri, latauspisteiden RT-kortti, Vihreän rahoituksen arviointiryhmä, KETS-toimeenpano, lausuntoja, ohjaus-/työryhmiä (sektori-integraatio, HVK:n biomassaterminaaliselvitys), jne.

Muuta ajankohtaista (3/3)

- Energiatuki (UE, energiatehokkuus)
 - Lisätietoa: Business Finland
- Tuki (20/25 %) öljylämmityksestä luopumiseen kuntien rakennuksissa
 - *Lisätietoa: ARA*
- Kuntaliiton energia-alan verkostoja
 - Energiavastuuhenkilöt-verkosto
 - Tiedotusta ym.
 - C6-kaupunkien ja Kuntaliiton energiaverkosto (uusi: 10/2021-)
 - Pääpaino tulossa edunvalvontaan
 - **Täydentävät KETS-toimintaa**
 - *lisätietoa: Vesa Peltola*

Energiatehokkuutta talotekniikan fiksulla käytöllä ja ylläpidolla

Talotekniikan viestintäfoorumi

- Rakennusten omistajille ja ylläpidosta vastaaville on tarjolla ajantasaista tietoa siitä, miten rakennusten energiatehokkuutta on mahdollista parantaa säätämällä **lämmitys-, ilmanvaihto- ja ilmastointijärjestelmät** oikein sekä pitämällä järjestelmät kunnossa.
- Tietoa on tarjolla niin pientaloista, rivi- ja kerrostaloista kuin palvelurakennuksista.
- Ota vinkit ja ohjeet käyttöön ja tehosta kiinteistöjenne energiatehokkuutta sekä viihtyvyyttä!

Viestintäfoorumi:

Bioenergia ry, Energiateollisuus ry, Helen Oy, Isännöinti liitto ry, Lämmitysenergia Yhdistys ry, Nuohousalan Keskusliitto ry, RAKLI ry, Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry, Sisäilmayhdistys ry, Suomen Kiinteistöliitto ry, Suomen Kuntaliitto ry, Suomen Kylmäliikkeiden Liitto ry, Suomen lämpöpumppuyhdistys SULPU ry, Suomen LVI-liitto SuLVI ry, Suomen Omakotiliitto ry, Talotekninen teollisuus ja kauppa ry, VVS Föreningen i Finland rf (VSF).

Foorumin toimintaa koordinoi Motiva ja työn mahdollistaa ympäristöministeriö.

Talot
kuntoon!

www.motiva.fi

Hyvää aineistoa, vinkkejä ja ohjeita löydät osoitteesta:
www.motiva.fi/talotekniikanviestintafoorumi

Seuraa tägejämme:

#talotekniikanviestintafoorumi

#talotkuntoon

#toimivatalotekniikka

Tehostetulla viestinnällä ja neuvonnalla toimeenpannaan kansallisesti EU:n rakennusten energiatehokkuusdirektiiviä. Suomessa direktiivin velvoitteet on päätetty toteuttaa jatkamalla ja laajentamalla vapaaehtoista neuvontamenettelyä pakollisten järjestelmien energiatehokkuustarkastusten sijaan.

KETS-yhdyshenkilöpäivä 2021 - Vesa Peltola

Palvelurakennukset, vuosikello (ESIMERKKI)

Talvi 	Kevät 	Kesä 	Syksy
<ul style="list-style-type: none"> Ilmanvaihdon LTO-järjestelmän tarkastus Ilmanvaihdon asetusarvojen tarkastus (tuloilman lämpötila, aikaohjelmat) Tarpeenmukaisen ilmanvaihdon asetusarvot Huonesäätimien asetusten tarkistus Lämmityksen asetusarvot (säätökäyrät, sisälämpötilat) Vesihanojen ja wc-istuinten tarkastus Kulutusseuranta: lämpö, sähkö ja vesi (jatkuva) 	<ul style="list-style-type: none"> Ilmanvaihdon LTO-järjestelmän tarkastus Lämmityksen kesäsulku kiinni/ lämmityksen sulkeminen kesäksi Ilmanvaihto-/ilmastointikoneen suodattimien vaihto Jäähdytysjärjestelmän vuosihuolto ja saattaminen kuntoon kesää varten Aurinkosähkö- ja lämpöjärjestelmän tarkastus Kulutusseuranta: lämpö, sähkö ja vesi (jatkuva) 	<ul style="list-style-type: none"> Lämmitysjärjestelmän tarkastus/ huollattaminen/huolto Ilmanvaihdon asetusarvojen tarkastus (tuloilman lämpötila, aikaohjelmat) Huonesäätimien asetusten tarkistus Jäähdytysjärjestelmän asetusarvojen tarkistus (verkoston lämpötilat, käyntiluvut, yötuuletus) Kattilat: puhdistus ja säätö, polttimeen vaihto, nuohous Lämpöpumput: ilmalämpöpumpun puhdistus, lämmitys- ja maapiirin sihdin puhdistus Kulutusseuranta: lämpö, sähkö ja vesi (jatkuva) 	<ul style="list-style-type: none"> Ilmanvaihdon LTO-järjestelmän tarkastus Lämmityksen kesäsulun avaus Patterien termostaattien toimivuuden tarkastus Ilmanvaihdon/-koneen talviasetukset, ja suodattimien vaihto Ulkovalaistuksen kunnon tarkastus Paisunta-astian esipaineen tarkastus Sulanapitojärjestelmän asetusarvojen tarkastus Kulutusseuranta: lämpö, sähkö ja vesi (jatkuva)

Tarkastus ja säätötoimet (1-10 v)

- Lämmitysverkosto toimivuuden tarkastaminen, painetaso, perussäätö
- Käyttövesiverkoston kunnon tarkastus, painetaso tarkastus, lämpötilataso, säädön toimivuus, hanojen virtaamien säätö
- Ikkunoiden ja ovien tiivisteiden tarkastus/uusiminen
- IV-kanavien nuohous ja järjestelmän tarkastus sekä säätö
- Ilmanvaihdon kuntotutkimus tarpeen mukaan
- Kuntoarvion teettäminen 5-7 vuoden välein

Parannukset teknisiin järjestelmiin

- Automaation tason nostaminen lämmityksen tai ilmanvaihdon ohjaamiseen mahdollistaen tarpeenmukaisen ohjauksen
- Ilmanvaihdon LTO:n toiminnan parantaminen tai korjaaminen
- Ilmanvaihtokoneen tai puhaltimien uusinta
- Termostaattien ja venttiilien uusiminen
- Pattereiden uusinta
- Vakiopaineventtiilin hankinta ja vesikalusteiden uusiminen
- Aurinkosähkön/-lämmön hankinta
- Sähköautojen latauspisteiden hankinta
- Sähkölämmitys: ilmalämpöpumppu tehostamaan
- Lämpöpumput: vaihto uuteen, etähallinta/seuranta
- Lämmityslaitteen uusinta
- Valaistuksen uusiminen
- Huokkalämmön hyödyntäminen

Latauspiste- ja automaatiolaki latausinfraovelvoitteita pysäköintialueille

Rakennus	Rakennuksen kategoria	Vaatimukset autopaikkamäärän (ap) mukaan *	
		Latauspistevalmius	Latauspiste
Asuinrakennukset	Uudet ja laajasti korjattavat	Yli 4 ap: kaikkiin	Ei vaatimuksia
	Muut asuinrakennukset	Ei vaatimuksia	Ei vaatimuksia
Ei-asuinrakennukset • Muut kuin mikro-yrityksen omistamat ja käyttämät rakennukset	Uudet ja laajasti korjattavat	<ul style="list-style-type: none"> • 11–30 ap: 50 % ap:sta • 30–75 ap: 15 kpl • Yli 75 ap: 20 % ap:sta 	<ul style="list-style-type: none"> • 11–50 ap: 1 kpl • 51–100 ap: 2 kpl • Yli 100 ap: 3 kpl
	• Huom! Normaalitehoiset latauspisteet voi korvata yhdellä pikalatauspisteellä		
	Uudet ja laajasti korjattavat pysäköintitalot **	Latausvalmius kaikkiin	Ei vaatimuksia
	Muut ei-asuinrakennukset	Ei vaatimuksia	Yli 20 ap: 1 kpl v. 2024 loppuun mennessä

* Vain jos P-alue on kiinteistöllä (poikkeus: asuinrakennuksia varten olevat P-talot).

** Vain ne uudet ja laajasti korjattavat P-talot, jotka on tarkoitettu asuinrakennuksia varten.

Tukea uusien käyttövoimien infran toteutukseen

- Julkisten **lataus- ja kaasuntankkauspisteiden** tarjouskilpailu 2022
 - Nykyisen asetuksen mukaan tukea 2018-2021, jatko tulossa mutta varmistuu syksyn aikana
 - Tukea ei ilmeisesti jatkossakaan enää saa julkisiin peruslatauspisteisiin (3,7-22 kW)
 - *lisätietoa: Energiavirasto*
<https://energiavirasto.fi/liikenteen-infratuki>
- ARA:n **latauspistetuki** asuinrakennuksille ja -yhteisöille, jatkuva haku
 - Teknisiä vaatimuksia tiukennettu
 - Laajennuksena tuki työpaikkojen latauspisteille (varmistuu syksyllä)
 - *lisätietoa: ARA* <https://www.ara.fi/latausinfra-avustus>

Sähköautojen latauspisteavustus työpaikoille (2022-)

- **Pääsääntöisesti työntekijöiden käyttöön** tarkoitettuille pysäköintipaikoille (muukin lataus on sallittua)
 - Ei saa asentaa asukas- tai asiakaspysäköintipaikoille
 - Max. 10 latauspistettä per rakennus/kiinteistö per vuosi
 - Max. 10 latauspistettä/hakija per vuosi (konserni: max. 50 latauspistettä/vuosi)
- Avustus 750 € per käyttökuntoinen latauslaite (de minimis -ehto)
 - **käyttönotettaessa** vähintään 3,7 kW latausteho, Tyypin 2 (Type 2) kosketin
 - Latauspiste tukee 11 kW lataustehoa ja siihen voidaan kytkeä latauskuormanhallinta
 - Kaapeloinnin puolesta latauspisteeseen on voitava kytkeä 11 kW teho (3-vaihe, 3x16 A)
- Tukea ei myönnetä latauspiste- ja automaatiolain (733/2020) velvoitteiden vuoksi asennettavalle latausinfraalle (latauspisteet, latauspistevalmiudet)
- ARA julkaisee hakuohjeet myöhemmin, haku alkaa v. 2022 puolella

Lisätietoa aihepiiristä

- **Kuntaliiton yleiskirjeet**
 - **4/2021:** Latauspiste- ja automaatiolaki
 - **13/2021:** Puhtaiden ajoneuvojen laki
- **Maksuttomia ohjeita verkosta**
 - Sähköajoneuvojen lataussuositus (SESKO 2021)
 - Kiinteistöjen latauspisteet Kuntoon (Motiva 2016)

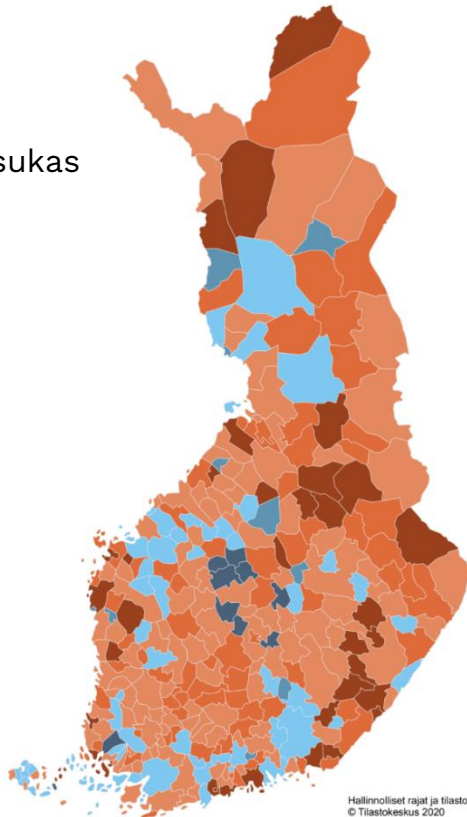
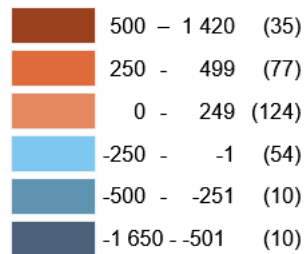
Tulossa loppuvuonna 2021:

- RT-kortti: Sähköajoneuvojen latauspisteet kiinteistöissä
- Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto: Paloturvallisuusohje. Sähköajoneuvojen latauspisteet kiinteistöissä, pelastustoiminnan edellytysten huomioiminen

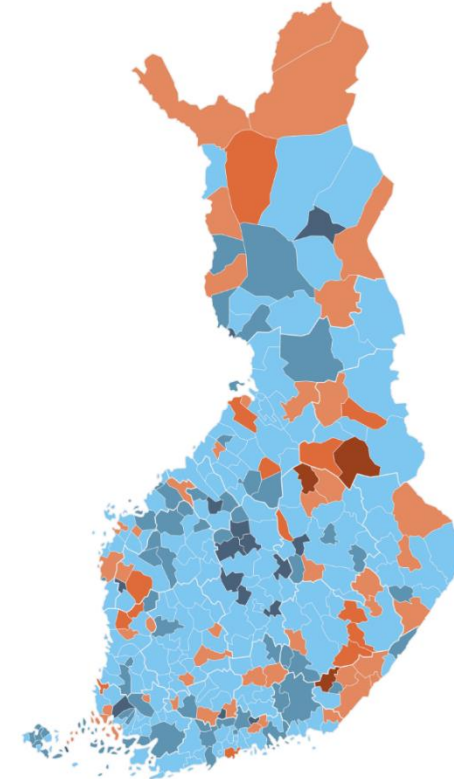
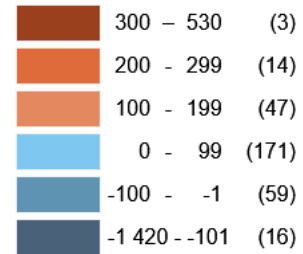
Pakkosaneerausvelvoitteen arvioituja vaikutuksia

Tilinpäätöksen vuosikate positiivinen mutta useimmiten liian pieni (2019)

Vuosikate 2019, €/asukas

Vuosikatteen osuus poistoista 2019, %

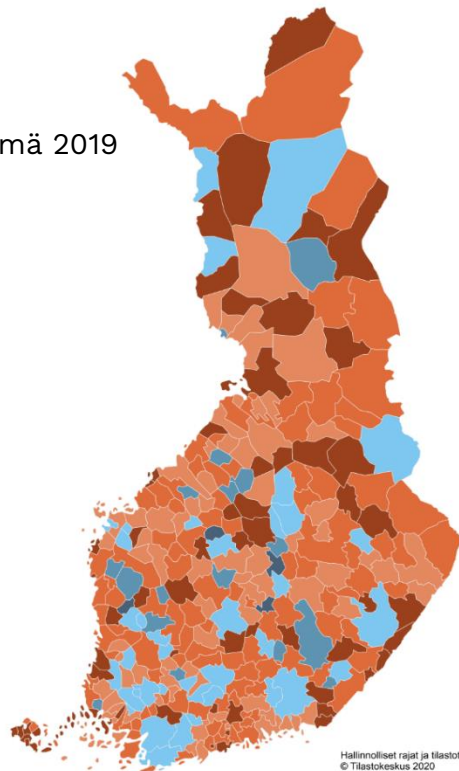
*Vuosikate =
Tulorahoitus miinus
juoksevat menot*

Taseeseen kertyvä alijäämä huolestuttava kuntatalouden ilmiö

Kunnat

Kumulatiivinen taseen alijäämä 2019 (€/asukas)

2 000 - 11 700	(66)
500 - 1 999	(113)
0 - 499	(74)
-500 - -1	(36)
-1 000 - -501	(17)
-2 900 - -1 001	(4)

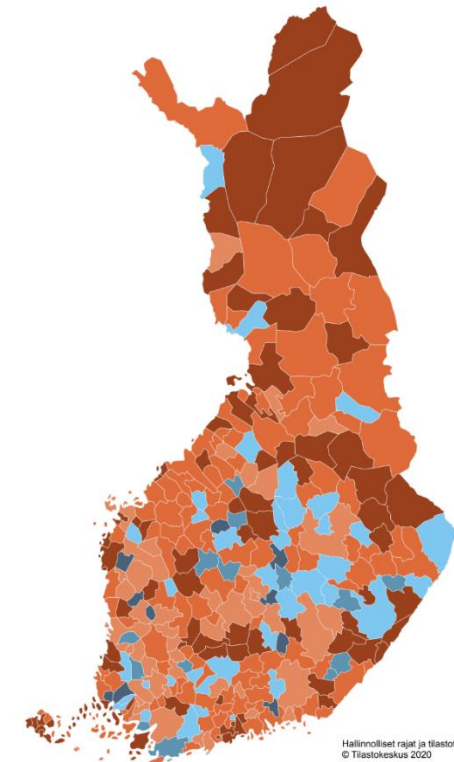
Kuntakonsernit

Kumulatiivinen taseen alijäämä 2019 (€/asukas)

2 000 - 11 700	(83)
500 - 1 999	(118)
0 - 499	(48)
-500 - -1	(37)
-1 000 - -501	(14)
-3 200 - -1 001	(10)

Tytärtyhtiöt

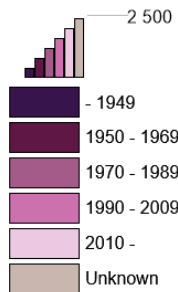
- Kiinteistöyhtiöt
- Energiayhtiöt
- Osa vesilaitoksista

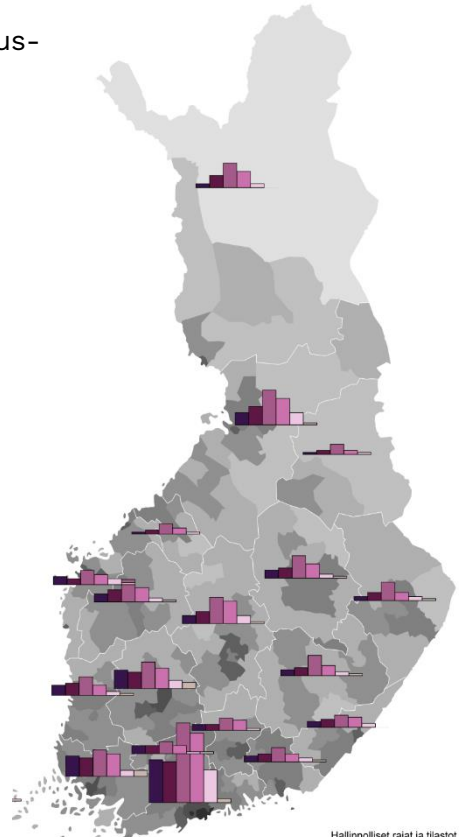
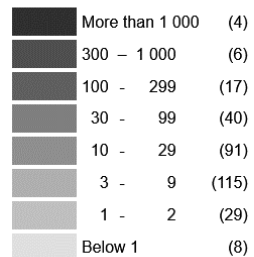
Suomessa 2/3 kuntien rakennuksista tehty ennen vuotta 1990

Kunnan rakennusten ikä maakunnittain

Koulujen määrä rakennusajankohdan mukaan
Pilarin korkeus kuvaa lukumäärää

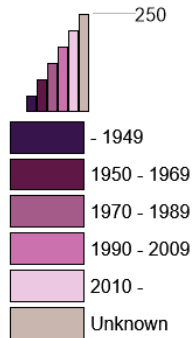
Asukastiheys, as/m²

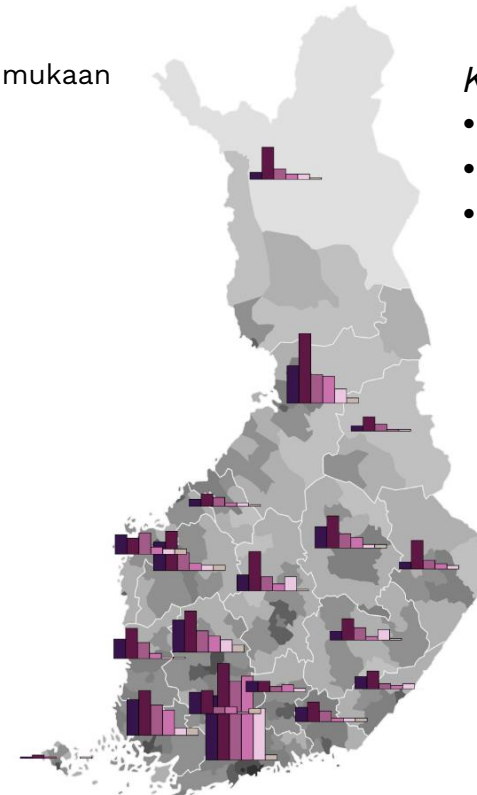
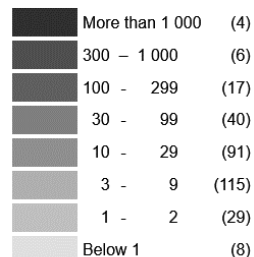
Hallinnolliset rajat ja tilastot © Tilastokeskus 2020

Koulurakennusten ikä maakunnittain

Koulujen määrä rakennusajankohdan mukaan
Pilarin korkeus kuvaa lukumäärää

Asukastiheys, as/m²

Hallinnolliset rajat ja tilastot © Tilastokeskus 2020

Koulurakennukset

- alakoulut
- yläkoulut
- lukiot

EED-päivitys – kiinteistöt (kpl), joita 3 % pakkosaneeraus koskee (yli 250 m²)

Kuntaryhmä	Rakennusten määrät (kpl) valmistumisajan mukaan (yli 250 m ²)						Tunte- maton	Yhteensä	osuus
	-1949	1950- 1969	1970- 1989	1990- 2009	2010-				
C23-kaupungit	1 245	1 753	3 243	2 455	995	286	9 977	42,9 %	
- C6	617	822	1745	1413	615	192	5404	23,2 %	
- muut C23	628	931	1498	1042	380	94	4573	19,7 %	
Muut	1 431	3 038	4 894	2 473	962	488	13 286	57,1 %	
Kaikki yhteensä	2 676	4 791	8 137	4 928	1 957	774	23 263	100,0 %	

Lähde: Tilastokeskus 31.12.2018

EED-päivitys – kerrosala, jota 3 %/vuosi - pakkosaneeraus koskee (yli 250 m²)

Kuntaryhmä	Kerrosalat (m ²) rakennusten valmistumisajan mukaan (yli 250 m ² rakennukset)					Tunte- maton	Yhteensä	Osuus
	-1949	1950-1969	1970-1989	1990-2009	2010-			
C23-kaupungit	2 447 122	5 167 111	7 016 156	4 439 428	2 016 834	123 237	21 209 888	55,2 %
- C6	1 384 017	2 785 273	3 963 757	2 886 937	1 308 254	64 752	12 392 990	32,2 %
- muut C23	1 063 105	2 381 838	3 052 399	1 552 491	708 580	58 485	8 816 898	22,9 %
Muut	1 564 587	4 844 485	6 251 032	2 999 142	1 350 347	236 702	17 246 295	44,8 %
Kaikki yhteensä	4 011 709	10 011 596	13 267 188	7 438 570	3 367 181	359 939	38 456 183	100,0 %

3 % kerrosalasta per vuosi → peruskorjaus: 1,1 milj. m²/vuosi

Lähde: Tilastokeskus 31.12.2018

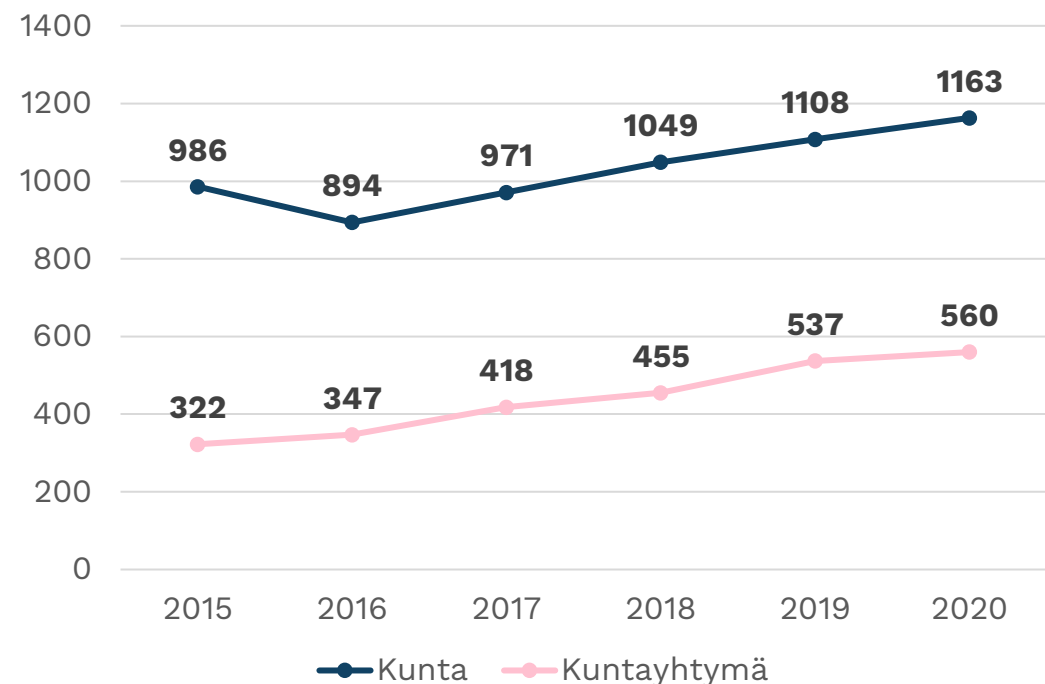
Fit-for-55 – Energiatehokkuusdirektiivin päivitysehdotus kuntasektorilla

- Nykyinen valtion keskushallinnon rakennuskantaan kohdistuva 3 %/vuosi -peruskorjausvelvoite laajenisi koko julkiseen sektoriin
 - Lasketaan rakennusten kokonaispinta-alasta (yli 250 m²)
 - Kuntasektorilla: peruskunta, kuntayhtymät, vesilaitokset, sähkölaitokset (sähkönjakelun osa), liikelaitokset, hyvinvointialueet, tytäryhtiöt (jos kyseessä on julkisoikeudellinen laitos)
 - Vaatimus ei koskisi yksityisiä hoivakoteja, kouluja, sairaaloja, jne.
- Peruskorjauksen vaatimustasoksi tulee uudisrakentamisen **ns. lähes nollaenergiataso (NZEB)** eli ns. deep renovation
 - ”*deep renovation*” -määrittely vasta EPBD:n päivityksessä (Q4/2021)
- Kuntakonserneissa 3 %/vuosi tarkoittaisi noin 2,5 - 3,7 mrd € vuotuisia lisäinvestointeja (nykyinen taso 1-2 %/vuosi)

EED-päivitys toisi rajoituksia myös rakennusten vuokraukseen tai ostoon

- Julkinen hankintayksikkö ei enää saisi hankkia (osto, vuokraus) rakennusta, joka ei täytä minimienergia- tehokkuusvaatimuksia (E-luku)
 - Uudet sopimukset
- Kuntien vuokramenot ovat kasvaneet viime vuosina n. 10 %/vuosi
 - V. 2020: 1 722 M€, josta kuntien osuus 1 163 M€ ja kuntayhtymien 560 M€
- Seurauksia kiristyvistä vaatimuksista:
 - Tilojen saatavuusongelmat?
 - Vuokrakustannusten nousu
 - Muut ongelmat...?

Ulkoiset vuokramenot (M€/vuosi)

Huom! Ulkoinen vuokra sisältää myös tytäryhtiöiltä vuokratut kiinteistöt

Kuntaliiton energialinjauksia

Kannanottoja eräisiin energia-asioihin

Suomen energiapolitiikan lähtökohdat * - kunta-alan näkökulmia

TOIMITUSVARMUUS:

- ENERGIAN RIITTÄVÄ JA HÄIRIÖTÖN SAATAVUUS

KUNTATASOLLA:

- Varautuminen (mm. energiaturpeen tulevaisuus?)

* Lähde: TEM

KESTÄVYYS:

- KESTÄVYYS YMPÄRISTÖN JA ILMASTON NÄKÖKULMASTA
- LUONNON MONIMUOTOISUUS

KUNTATASOLLA:

- KETS-toimeenpano
- muu kestävän kehityksen toiminta

KETS = Kunta-alan energiatehokkuussopimus

Energia-trilemma

KILPAILUKYKY:

- ENERGIAN KILPAILUKYKYINEN HINTA
- INNOVAATIOT, KASVU JA VIENTIPOTENTIALI

KUNTATASOLLA:

- kannattavat energiainvestoinnit
- käyttömenojen hallinta
- TKI-toiminta

Kannanottoja energia-asioihin

1 (3)

- EU-tason sääntely: Mitkä ovat energia-alueen edunvalvonnan päätavoitteet
 - *KL: Päästövähennystavoitteen määrittely, keinovalikoima, tuki ja seuranta pitäisi olla EU-tasolla, ei jäsenmaille yksityiskohtaista sääntelyä. Keinojen valinta kansallisesti teknologianeutraalisti, markkinaehtoisesti ja oikeudenmukaisesti (JTF) sekä alueellisia ja paikallisia vahvuuksia hyödyntämällä*
- Kuntaomisteisten energiayhtiöiden edunvalvonta: miten asemoidutaan?
 - *KL: Energiayhtiöt ja toimialaliitot (Energiateollisuus, Bioenergia, Paikallisvoima) ry ovat itse hoitaneet omaa edunvalvontaansa. Viime aikoina Kuntaliiton kannanotoissa on ollut lähtökohtana omistajuus (kuntakonserni) ja valvonta (viranomaistoiminta)*
- Energiaturpeen käyttö: Miten energiaturpeen käyttöön ja siitä luopumiseen pitäisi suhtautua?
 - *KL: Päästökauppa ohjaa energiaturpeesta luopumiseen arvioitua nopeammin, mutta vihreän siirtymän pitää tapahtua huolto-/toimitusvarmuutta vaarantamatta, sosiaalisesti ja taloudellisesti oikeudenmukaisella tavalla.*

Kannanotot energia-asioihin

2 (3)

- Vihreä sähkö: Suositellaanko vihreää sähköä kunnille?
 - *KL: Vihreää sähköä ei ole kovin aktiivisesti suositeltu, koska siihen voi helposti liittää viherpesuargumentin. Tavoitteena pitäisi olla kuntia kannustava ja tietopohjaisesti ohjaava päästöjen laskenta.*
- Kaukolämpö: Miten suhtaudutaan kiinteistökohtaiseen lämmitykseen kaukolämpöverkon alueella (esim. maalämpö)?
 - *KL: Pidämme kaukolämpöä kustannustehokkaana ja ympäristömyönteisenä ratkaisuna taajamissa (alun perin taustalla ilmanlaadun parantaminen, nyt lämpöyhtiöillä suunnitelmat fossiilisista luopumiseen). Pidämme järkevänä, että energiasiirtymää kehitetään sen varaan erityisesti taajamissa.*
- Biolämpö: Kannustetaanko biolämmön käyttöä, vaikka polttamalla tuotettua energiaa alettu kritisoida ainakin joillakin tahoilla (mm. Ilmastopaneeli)?
 - *KL: Biolämpö on hyvä vaihtoehto etenkin pienissä maaseudun lämpölaitoksissa, mutta isoissa lämpölaitoksissa polttoainelogistiikka voi tulla ongelmaksi.*

Kannanotot energia-asioihin

3 (3)

- Öljylämmityksestä luopuminen (1): Miten suhtaudutaan hybridilämmitykseen, jossa öljylämmitys jää rinnalle pakkasia varten (ARA-tukea ei tällöin myönnetä)?
 - *KL: Hybridilämmitykseen on suhtauduttu myönteisesti, koska se vähentää rakennuksen sähkötehon tarvetta ja mahdollistaa myös uusiutuvan lämmitysöljyn käytön sekä myöhemmässä vaiheessa mahdolliset synteettiset polttoaineet (Power-to-X). Se on myös ollut öljyalan energiatehokkuussopimuksessa (HÖYLÄ) toimenpiteenä.*
- Öljylämmityksestä luopuminen (2): Tavoitteena on luopua fossiilisesta lämmitysöljystä, mutta miten suhtaudutaan uusiutuvaan lämmitysöljyyn?
 - *KL: Asia on uusi (tuote markkinoille 2021 alussa; alueellinen saatavuus rajoitettua), joten kannanottoja ei juuri ole tarvittu. Uusiutuvan lämmitysöljy on käytännössä samaa kuin uusiutuva diesel (NesteMY; CO₂-vähenemä valmistajan mukaan 90 %), joka hyväksytään puhtaiden ajoneuvojen direktiivin mukaiseksi bussien ja linja-autojen polttoaineeksi. Siksi olisi perusteltua suhtautua uusiutuvaan lämmitysöljyyn myönteisesti.*

Kuntien ilmastotyö

ILMASTO- KUNNAT

Tukea kuntien tavoitteelliseen ilmastotyöhön

www.kuntaliitto.fi/ilmastokunnat pauliina.jalonen@kuntaliitto.fi #ilmastokunnat

ILMAVA

Ilmastojohtamisen valmennus kunnille

Lisätieto: Pauliina Jalonen

**Keskustelu kuntien
ilmastotyön rahoituksesta
on käymättä.**

Yhteenveto

Yhteenveto energia- ja ilmastotyöstä

1. Ohjaus vahvistuu
2. Rahoitus jäsennettävä
3. Sopeutuminen ja varautuminen vahvasti agendalle
4. Tavoitteena EU-velvoitteiden toimeenpano kunnissa sopimusten kautta (KETS)
5. Kunnan ilmasto- ja energiajohtaminen tärkeää

Kiitos!

Vesa Peltola

P. 09 771 2054

vesa.peltola@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi

KUNTA LIITTO